

EEN STROPKE VAN DE BRUGSCHE PUURTE

Gilbert Boerjan
Tekstbewerking Eddy Levis

Deel 4. De boerderije van Gust

Birke hoa op 't schoole kenne-
nisse gemoakt mee Gust,
de zeune van een boerefa-
mielde die nog een firm
bedrijf hoan op den Brug-
sche stienwig. Den ieste
kier dat hij meemocht, kost
hij zijn uuge nie geluuve:
een echte boerderije, mee
koeie, kalfkes, virkes, kie-
kes, stalljnge, nen heuzol-
der en ne mesthuup op de
koer. Nen bogoard, waar-
dadde in de buume mocht
kruipe, en kèzen, appols en
pirre mocht ete zuuvele
ofdadde wildege, en zonder
dadde – gelijk bij de paster
– deur den hovenier uit den
boom geschud wierd, en da
't meise noar eu keek gelijk
of dadd' een muurd begoan
hoat, en dat de paster aan eu

uure trok, gelijk ofda z'er af moest.

Gust, die gelijk al de kinders noar 't schoole moest goan, zat eigenlijk de guu-
len dag mee zijn huufd in de stalle en op 't land, en hoa aan Birke ne goeie
moat gevonde. Van zuu gèwe dat schoole gedoan was, vloghe z' alle twieë noar
de boerderije. Van de boerinne kreghe ze nen boterham mee een schelle gere-
geld, en toens 't hof in. Êst gjng Gust zijn duive goan ete geven, toens de kie-
kes, en doarachter de virkes.

In de zomer, oas de koeien op de mîs stonde, en der gîen stalle moeste gekuist

worde, mochte ze goan spele, tot dan ze mee moeste mee de kerre, veur de koeie te goan melke. Melke moeste ze nie doen, da deed den boer, zijn dochter Alies en de knecht, moar de koeie moeste thuupegebrocht worde, en Birke hoa van Gust ne poaternoster mee vloeke gelêrd, die zuuwel koste diene veur de bêste veuruit of achteruit te krijge. Hulder lievelijngsplekskes woare den heui- en groanzolder. Doar koste z' eulder bezig hêwe mee over de zakke groan en de stoapols heui te klawietere. Z' oan uuk altijd veel leute oas de *rattesloaper* noar beneen kwam. Da was ne gruuten bak mee veel kleine kotses, woar den de ratten uldere nest in moaktege. Gust wist altijd wannier dat hij vol zat, en toens wierde de schofkes toegezet, en den bak bove den bîrput h' hêwe, deurken ope, en de gaste mochte mee op den bak roefelen, en de ratte vlogen der gelijk zot uit... Recht in de bîrput.

En w' hemme toens nog nie geklapt over den heuitijd, of den uugst, en 't steke van de petoaters. Toens moaktege den boer ne gruuten huup van de groezen, en stakt hem toens in brande. Oas't vier goe aan de gank was, leit de ne gruuten huup petoaters in d' hête assche, en liet ze zochte kome. Awel, Birke zoe zijn ziele verkocht èn veur zuu ênigte petoaters mee pelle. En smoake dat da dee! Al die dijng brochen ons Stropke moar op ên gedacht, en da was, dat er op de weerold moar êne goeie stiel was, en da was boer zijn...

Mee die vloeken, die Gust hem gelêrd hoa, est hij loaters nog wa tegegekome. Op ne kîer hoat zij uitgeprobeerd op 't pîrd van de melkboer, moar 't was guulzegers ên van een ander streeke, want buite ne kîer mee zijn uures lutse, en boeegerdeg' hij nie. Moar Clotielde, zijn moeder, die zuust 't plankier aan't schuure was, boeegerdege wel! Êst bleef ze stokkestijf stoan van 't verschie-te, moar doarachter kletsteg' heure natten dweil rond Birke zijn uures da't sop in zijne nekke liep. Van 't verschie-te gijng 't pîrd ne stap veuruit, en Mieste, de melkboer, die zuust een kanne schief hield veur een melkpanne te vulle, kreeg al de melk in zijn kloefe.

Lotsuure

Op de boerderije van Gust wast er uuk ne woakhond. Z' hêtege *Triene*, want 't was een teefke. Triene, die pertang mee een keetjng vast lag aan heur kot, moe op ne kîer viziete gekregen hèn van ne compagnon, want op ne goeien dag lag ze mee jongskes, drei bollekes sajette... En alhoewel da z'er veel zorge veur dreeg, bleeft er achter ênigte weke, toch moar eentse nie mîer over. Diene kadee, die al de moedermelk opzoog, die veur zijn twie broerkes bestemd woare, groeidege woar dadde bij stond. Hij begost op nen echte stro-atjee te trekke, van 't ras '*croisé moltonné*'. Hij was moar zuu gruuft of zijn

moeder, die ne fox was, moar hij hoa hoar gelijk nen bouvier. Misschien wel gelijk zijn voader? Hij was wijs veur te zien. Zijn zwarte pîrol-uugskes keke deur nen bos mee hoar, en hij hoa toch zuu'n plezante totte...

Birke hoa al ne kîer gelutst bij Gust, wa dan ze gijngse doen mee da jonkske, en Gust hoa rechtaf gevraagd: "*Moed' hem n?!*" Birke stond mee zijne mond ope. "*Joajik*", zeit hij, moar in zijn eige peisdeg' hij al: "*Oaze'k doarmee thuiskome, vliege'k buite...*" Moar hij pakteg' al zijn courroage thuupe, dee een zîel aan den hond zijne nekke, en trokt er mee noar huis. Onder de boane zocht hij al de redes thuupe, veur zijn ma 't overtuige, moar zijn hertse was toch wrîe kleine oast hij in de Gîetestroate binnetort.

Clotielde zat aan heur noaimachiene, en zag Birke sebiet binnekome. Hij schuifoldege stillekes langst heur wig, moar Clotielde zag al mee ne kîer dienen hond. Heur hoar stond bijkanst rechte op heur huufd van 't verschiete! Oesje, 't was moar nen hond... "*Wa doet die bîesten hier?!*" Vroeg ze. Moar diene loebas trok zijne kop schîef, en keek zuu loddelijk in Clotielden heur uuge, binst da zijn kort stîrtse overentweere gijng, da heur herte brak. "*Wel, wel...*" zeit ze, "*Oas't goed es veur eu voader. Van mij magt hij blijve.*" En aangezien da zijn voader thuis toch nie vele te vertellen hoa, wast er hij wel gerust in, dat den hond mocht blijve. 't Îeste da Tchiele zei, oast hij thuiskwam, was: "*Wa doet die lotsuuren hier?*" En doarmee was den hond geduupt.

Lotsuure wierd de god in huis. Overdag bleeft hij bij Clotielde, en was heur ansproake. Tsnoens, en te viere zat hij op den hoek van de stroate, Birke, die van tschoole kwam, op te wachte, en wa loater Tchiele die van zijn wirk kwam. Hij speeldege mee, mee de gasten in de stroate, en oas Birke soms ne kîer een rammelijngse kreeg, beet hij den aanvaller zijn broek in triepe, zuodat er neu en toens wel ne kîer een woordeke valdege in de stroate.

Lotsuure leefdege zijn eigen hondeleve en zagt er wrîe content uit. Oast hij wa èwer geworde was, est hij ne kîer meegetrokke mee Tchiele, die aan de Leie goan vissche was. Hij hoa woarschijnlijk een woaterkieke gezien, en wast er achter gespronge. Hij was kletsenat, en Tchiele, die was blijven hangen in 't *Brughuizeke*, hee nie meer op dienen hond gepeisd. Tsanderdoags wast hij nie in zijnen hoak. Hij lag te beeve, wildege gîen eete, en zoe altijd moar gesloopen n. Birke wast er nie gerust in. Hij sprakt er over mee Gust, die zei dat hij tsoaves ne kîer zoe kome kijke.

Gust, die uit den boerestiel vele gelîerd hoa, bekeek ne kîer zijn uuge, zijn muile, lei zijn ure tege zijn karkas. "*Jongene*", zeit hij, "*'k geluuve da't ne veugol veur de katten es...*" Clotielde en Birke stonden der bij te blette... Tchiele hoa wroegijngse, dat jij op dienen hond nie gelet hoe, en trok buite. En

da moest lukke, binst dat hij aan de deure stond, passeerdege doar de 'Tsenuiverpulle', den docteur, op zijne vélo. Hij keek noar Tchiele. "Awel," zeit hij, "zijde nie goed?" – "Ik wel, moar den hond es ziek. Den docteur sprong van zijne vélo en trok binne. Hij luisterdege ne kîer noar den hond zijn herte, zijn bust, keek noar zijn tonge. "Allee," zeit hij, "dienen hond hee een brochiete. 't Es gelijk ne mens. Hij moe zwîete. Droait hem in euwe sjaal, en legt hem in 't bedde, en ge zei beter dadd' er bij kruipt. Hoe woarmer dat hij hee, hoe beter."

Acht doage hee den hond in 't bedde gesloape bij Clotielde, en Tchiele beneen in de zetol... De neegesten dag wast hij veur Clotielde wakker, en begost mee heur te spele. Ze vloog mee hem noar beneen. Hij was scheel van den honger, en frittege twie dikke snees brued op, en gjng op de venstertablette in de zonne goan ligge. 't Was precies ofdat er een miroakol gebeurd was. Tchiele gint al schuifelend noar zijn wirk, Clotielde stakt een kissen aan veur den heiligen Antonius, en Birke was zuudoanig content dan de troanen in zijne kaffee druptegen.

Den docteur-tantiest

Birke hee in zijn leve nog wel gevloekt, moar in de mîeste gevalle was't hem te pardoneere. Zuust gelijk die histore mee den docteur.

Den huisdocteur van de Brugsche Puurte, was *de tsenuiverpulle*. Ne god van ne mens, îene van de beste docteurs dien der geweest zijn. Moar... Hij hoa îen

defootse: 't es dat ij al de joare dat hij doar geweund hee, en da tot aan zijn duud, gîenen îenen dag compleet nuchter geweest es. Wîe rijke est hij nuunt geworde. Hij verdoendege zijnen boterham mee-wa-bij, èn zijnen dreupol, en da was hem genoeg. Dag en nacht zwierdeg 'hij mee zijne vélo van d' îen miezeere noar d' ander. Hij brocht de kinders op de wîrold, en d' èwkes noar den hemol. Oast hij op d' ure van de noene ieveranst binneviel, en de kost stond hem aan, bleeft hij ete. Veur te zien wa dadd' hoat, moest eu doarveure nie omklîen. Hij keek noar eu tonge, en aangezien dat hij al zijn kwiestenbiebols kendege, kost z' hij gemakkelijk geneeze.

Îene van zijn speesjaliteite, was tande trek-

ke. Van d' èwe mensehe viele ze toch zuu uit, en de jonge trokke ze nogal dik-kols zelven uit oan ze los zate. Moar, anfin, neu en toens wast er toch êne die doarveure noar dn docteur gijng. Tande doen sloape, da kendeg' hij nie. Zijn principie was: *'t kan nuunt mîer zêre doen dan de tandpijn diedd' al n.* Op d'aanduidjinge van 't slachtoffer voeldeg' hij ne kîer mee zijne vijnger in uldere mond, hij lei zijn hand op ulder hoofd, en ze zate zuu vaste of in een bankvijze. De tange der op, en hop, hij wast er uit! Achter dan ze ne kîer ulde-re mond gespoeld hoan, kreges ze nen dreupol veur t' ontsmette.

Birke liep neu uuk al ênigste doage mee nen tand die los zat. Hij boegeeerdege wel ne cantemeter over-ent-weere. Guul de famielde hoat er al ne kîer aan gelutst en getrokke, moar 't was gîen avance. Birke blettege guul 't kot ove-rende, moar den tand bleef stoan woar dat hij stond...

De moandagmorge trok Clotielde mee de kleine noar den docteur. Ter zate nog moeders mee gaste mee een dikke koake. Ze zagen allemoal een beetse blêk, en een stuk of twee zatte stillekes te schrieme. Ter was guul zekers al êne binne, want 't was precies of dat er een vîrke gekeeld wierd. Den ênen achter den andere trok binne, en 't was iedere kîer 't zelfste liedse. Tege da Birke binne moest, zagt hij groen van benijgtigheid. Den docteur stak zijne vijnger in zijn bakhuis veur te voele dewelkste da't was, moar ongelukkiglijk duwdeg' hij nogal hard, en de zenuw schoot er tussche. Birke zijnen ove sloeg toe, en den docteur zijne vijnger zat er tussche. Ze kosten hem guul zekers hure vloeke tot in de wachtzoale. Den docteur vloog noar zijn toafol, schonkt hem ne gruuten dreupol diet hij in ênen trok binnekwaktege, en goot een goeie geute op zijne vijnger. Hij was neu redelijk colîrig... Hij kniptege Birke vaste, stakt de tangen in zijne mond en begost te sleure. *"Verdomme"*, zeit hij, *"hij zit veel vaster of dadde zoet zegge."* Birke tierdege da huuren en zien vergijng, en sloeg mee oarmes en bîene. Oast hij der uit was liet hij ne poater-noster mee vloeken, en tierdege tege den docteur: *"Gij gruuten uil, g' hêt er de verkîerden uitgetrokke, diene losse zit er nog in!"*

"'t Es niets," zeit den docteur tege Clotielde, *"'k zal veur dezelfde prijs diene slechte uuk trekke"*.

De kruidenierswinkol van Roste Mie

In dienen tijd wierden de commisses nog gedoan in de weke, in de gebuurte, en de zoaterdagachternoene op de Vrijdagmort, en nie in de supermort, gelijk neu. Iedere gebuurte hoa ne guule woaijer aan winkols: ne melkwinkol, nen bakker, ne vliêswinkol, ne schoenmoaker, enz. Moar 't veurnoamste was de kruidenierswinkol. Da was zuu een beetse de superette van neu. Buite, onder

de venstertablette, stonde de groensolbakke mee volgest 't seizoen: parijs, sil-deree, wurtols, blomkuule, saveuje, spruiten, andzjuun én... patatte.

Binnen op den tuug een balanse mee blinkende kopere schoalen en gewichte, een leie en een stuk kruit veur te rekene, een calpijntse mee ne kreejon veur de plak, een tonneke mee mostoard van Tierenteyn, nen bassijn mee ingeleiden hoarink en een voatse mee winkolsaroope. Achter den tuug, op de grond, îenigt' îemers mee bruin' en groene zîepe, bakke mee sel-de-soe, witte en bruine suiker, zift, een gruute blekke duuze mee kaffee en ne zak mee sakrije. Langst de muur, op d' étagère: duuze mee stekskes, bokals mee lèwelierbloare, grofnoagols, peper, pakke magrine, flassche toafolbier, en voatses mee olie en azijn.

De servies was altijd guul gemoedelijk. Oas ge par exempol nen ingeleiden hoarink wildege, moest eu eige diepe talluure meebrenge. Roste Mie vistege die bieste bij zijne stîrt uit de kuipe, passeerdege over 't voatse mee mostoard en winkolsaroope, dien elk ulder poart kregte van den azijndrup, en kwakteg' hem op eu talluure. Mee nen hijtene lepol volgdege de, dezelfde wig volgend, uuk nog îenigte schijfkes andzuun. Groensol wierd besteld in gazettepapier, bruine zîepe in bruin papier, losse woaren in ne papierene zak.

Roste Mie, droeg een roste pruuke, die z' op heure kop thupen hêwdege mee een zwart netse. Ze stond altijd in 't zart geklîed achter heuren tuug mee ne satijnene veusschuut; Z' hee guul heur leve rêwe gedrege veur heure vent, die

jonk gestorven es, en van wie dat z' in diene korten tijd mîer sloage dan ete g'had hee. Tsmorges te viere trok ze mee heur steekkerre noar de vroegmort, en moaktege guul de stroate wakker mee heur lawijt. Tege te zesse was ze were, en gijngt heure winkol ope tot tsoaves rond den achte, en in de zomer tot te negene.

Deur heur gruute klandieze, en heur speesjaliteit veur iederfen zijn tonge te pelle, was ze 't gesproke dagblad van guul de gebuurte. Ze wist alles, en verteldege aan heur belangstellende kalante alles deure mee al de nuudige comose derbij. Oas uwe zeune of eu dochter een lief hoa, en ge wildege wete *hoe dat de treme aan de kerre zat*, moeste bij Roste Mie zijn. Bij heur kwamde te weten of dant goeie betoalders woaren of plakkers, zuudade sebiet guul de famieldesituwoase kendege. Zat er ne vent mee een ander wijf of omgekêerd, Roste Mie wist mee wie en wadde. Zat er een meiske *mee ne marteko in 't schof*, Roste Mie kost wel peize wie dat de voader zoe keune zijn. Zij was de gazette en de radio van de Brugsche Puurte.

Heure winkol, die gezellig rook noar al de marchandieze, was 't toevluchtsuurd van de vrêwe mee zorge. Ge geroakte ze kwijt aan Mie of aan malkoar. Zuu was Mie de socialen dienst én de psychiater van de gebuurte. Alles wierd opgelost, zei het mee een woordeke truust of medelijde, moar zonder pillen of ander medecamente. In de wrîe îrge gevalle, mee een potse kaffee of een elexirke.

't vervolgt